

«ЮРИДИЧНА НАУКА МАЄ ПРОКЛАДАТИ ШЛЯХ ДЛЯ ПРАКТИКИ», – ЮРІЙ ШЕМШУЧЕНКО

13 травня 2019 року Інститут держави і права ім. В. М. Корецького відзначатиме ювілей – 70 років від дня заснування. Про історію його становлення і сучасну діяльність розповідає директор Інституту, доктор юридичних наук, професор, академік НАН України і Національної академії правових наук України Юрій Сергійович Шемшученко.

? **ЮРІЮ СЕРГІЙОВИЧУ, НЕЩОДАВНО НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ ВІДЗНАЧИЛА СВІЙ 100-РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ, У ЧОМУ ФЕНОМЕН ЦЬОЇ НАУКОВОЇ УСТАНОВИ?**

Національна академія наук України – одна з найпотужніших у світі. До її 100-річного ювілею ми зробили свій внесок. Наш Інститут підготував і випустив книгу «Організація та діяльність Національної академії наук України».

На сьогодні Національна академія наук України переживає непрості часи. Вважаю, що 100-літній ювілей НАНУ – подія, яка мала бути відзначена більш широко на світовому рівні. Цього вона заслуговує. Наш Інститут є складовою частиною Академії. Він був утворений у 1969 р. на базі Сектору держави і права АН УРСР.

Сектор держави і права АН УРСР розпочав свою діяльність у 1949 р. Україна тоді стала членом ООН. У зв'язку з цим виникла потреба в установі, яка б подавала допомогу Міністерству закордонних справ у розробці проблем міжнародного права. За ініціативи професора Володимира Михайловича Корецького такою її установою став Сектор держави і права. Цей Сектор було утворено 13 травня 1949 року як окрему науково-дослідну одиницю у складі Академії наук УРСР.

До основних завдань Сектору було віднесено: розвиток правової науки в УРСР; теоретичне узагальнення діяльності державних органів; наукове обґрунтування участі УРСР у діяльності ООН та міжнародному співробітництві.

Сектор очолив В. М. Корецький. До початкового складу увійшли ще 6 наукових співробітників: М. П. Діденко, Ц. В. Боцян, М. К. Михайловський, Л. Л. Потарикіна, Є. А. Тихонов та Б. М. Бабій. Останній обіймав посаду вченого секретаря Сектору. На початку 60-х років кількість наукових

співробітників наблизилася до 40. З 1961 року у складі Сектору почали організовуватися науково-галузеві групи на громадських засадах. Їх кількість була доведена до шести: теорії та історії держави і права; державного і адміністративного права; цивільного і трудового права та процесу, колгоспного і земельного права; кримінального права і процесу; права зарубіжних країн і міжнародного права.

Таким чином, за цей час Сектор за обсягом і характером науково-дослідної роботи, а також за своїм складом наблизився до статусу академічного науково-дослідного інституту.

? **ЯК У ЦЬОМУ ВИПАДКУ ДІЯЛА АКАДЕМІЯ НАУК УРСР?**

Не тільки Академія, а й Сектор вчинили багато активних заходів до реорганізації Сектору. Особливо тут слід відзначити Президента Академії Б. Є. Патона. Він особисто неодноразово звертався з цього питання як до відповідних союзних, так і республіканських державних органів. Подолати тодішні бюрократичні структури було не легко. Але крига скресла. 12 червня 1969 р. Рада міністрів УРСР ухвалила постанову «Про створення Інституту держави і права АН УРСР», яку підписав Голова Уряду В. В. Щербицький. А 24 червня того ж року Президія АН УРСР прийняла свою постанову «Про створення Інституту держави і права АН УРСР», яку підписав Президент АН УРСР Б. Є. Патон, який надалі активно сприяв розвитку новоутвореного Інституту, що бере свій початок від Сектору права.

? **ЮРІЮ СЕРГІЙОВИЧУ, А НАД ЧИМ ПРАЦЮЄ І ЯК ЖИВЕ ІНСТИТУТ СЬОГОДНІ?**

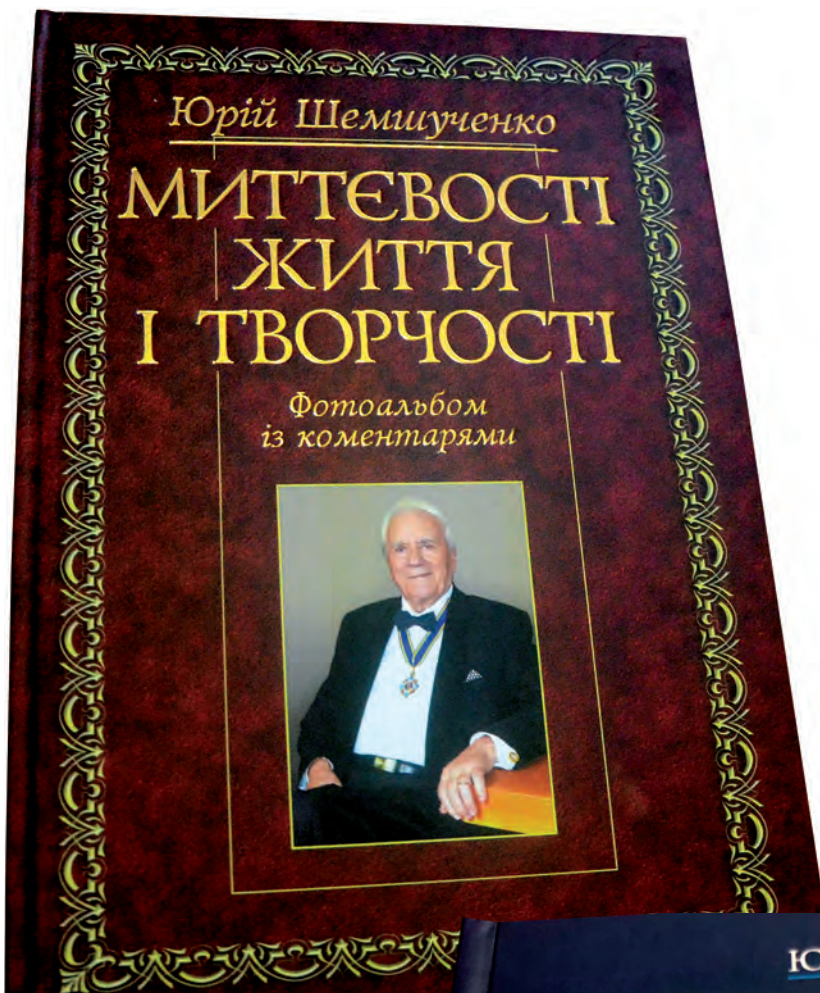
Нині Інститут є провідною науково-дослідною академічною правознавчою установою, здобут-

ки якого широко відомі як в нашій країні, так і поза її межами. У його відділах працює близько 100 наукових співробітників. Серед них 14 академіків і членів-кореспондентів НАН України та Національної академії правових наук України, лауреати державних премій України, 6 заслужених діячів науки і техніки, 11 заслужених юристів України тощо. Минулого року усі відділи за результатами атестації одержали найвищий атестаційний показник професійності – рівень «А».

За 70 років свого існування в Інституті було підготовлено і видано понад 500 наукових монографій, в т. ч. 6-томна «Юридична енциклопедія», 10-томна «Антологія української юридичної думки», десятки підручників з усіх галузей права тощо. Інститут носить ім'я В. М. Корецького. Щороку ми проводимо з Міністерством юстиції України Тиждень права, присвячений В. М. Корецькому. Підтримуємо тісний творчий контакт з цим Міністерством.

? **КІЛЬКА СЛІВ ПРО НОВІ ФОРМИ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТУ.**

Остинні роки головним чином пов'язані з удосконаленням зв'язків науки і практики. При цьому йдеться не тільки про юридичну науку, а й політологію. Адже закон – є захід політичний. Саме тому ми свого часу створили в Інституті відділ правових досліджень, проблем політології, у рамках якого зараз успішно досліджуються проблеми юридичної політології. Йдеться, зокрема, про проблеми політики і права, тенденції у розвитку політичної доктрини тощо. Важливою є й науково-експертна діяльність Інституту. Тут активно діє Науково-експертна рада, яка щороку надає близько 200 наукових висновків для державних органів, органів місцевого самоврядуван-

ня, Конституційного Суду, громадянам України. Це сприяє зміцненню правової держави і громадянського суспільства в Україні. Як і раніше, ми значну увагу надаємо дослідженню традиційних галузей права – цивільного, кримінального, адміністративного тощо. Разом з тим започаткували й дослідження нових галузей. Йдеться, наприклад, про екологічне право. Тут ми маємо свої пріоритети. Отримали широкий розвиток і дослідження проблем космічного права. З цією метою було утворено Міжнародний центр космічного права при НАН України, а також відповідний відділ у складі Інституту. Ми видали перший в Україні підручник «Космічне право», низку монографій, а також 5-томний збірник «Космічне законодавство

країн світу». У своїй творчій діяльності ми виходимо з того, що юридична наука має працювати на випередження. Вона має прокласти шлях для практики, бути надійним захисником прав людини і громадянина.

? ЮРІЮ СЕРГІЙОВИЧУ, ВИ ЩАСЛИВА ЛЮДИНА? ПРО ЩО МРІСТЕ, ЩО ЛЮБИТЕ?

Я все життя займався наукою – улюбленою справою. Граю у шахи, в тому числі з комп'ютером, із задоволенням працюю на дачі, не забуваю про рибалку. Мій батько мав Божий дар, багато малював ікон і картин. Його твори і зараз прикрашають домівки на моїй батьківщині (Глухівщині). На жаль, йому не вдалося здобути вищу художню освіту. Я любив спостерігати за його «магічними мазками» у світлі каганця. Зараз я сам інколи беру пензля в руки. Але у мене так не виходить, як у батька. ■

